

УДК 338.432:330.341.1

Леся Газуда,
к.е.н., доцент, доцент кафедри економіки підприємства,
Вікторія Готра,
к.е.н., доцент кафедри економіки підприємства,
ДВНЗ "Ужгородський національний університет",
м.Ужгород

НАПРЯМИ АКТИВІЗАЦІЇ ІННОВАЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ АГРОПРОМИСЛОВОГО КОМПЛЕКСУ УКРАЇНИ

Економіка України на момент проголошення незалежності визначалася як держава із сильною індустріальною базою та високим науково-технічним потенціалом. Проте сьогодні, коли економіка країни перебуває у глибокій кризі, породженій політичними та економічними чинниками, при недостатній розвиненості внутрішнього ринку і низькій купівельній спроможності населення, одним з пріоритетних завдань є забезпечення активізації її інноваційного розвитку. Труднощі становлення ринкових відносин пов'язані з процесами зниження рівня НТП в Україні, який повинен бути головним фактором підвищення інноваційної активності вітчизняних підприємств [1, с. 78]. З метою досягнення ефективного функціонування підприємств доцільним є врегулювання рамкових умов розгортання масштабної інноваційної діяльності, зокрема стосовно [3]: забезпечення оптимального балансу ринкових і регуляторних важелів впливу держави на інноваційний розвиток; вдосконалення структури економіки за інноваційною моделлю; приведення показника економічної нерівності населення до середньоєвропейського стандарту; відновлення довіри громадян до держави, влади і бізнесу.

За даними експертної оцінки, проведеної Державною службою статистики України, основними чинниками, які перешкоджають розвитку інноваційної діяльності вітчизняних підприємств є [2]: нестача власних коштів (80,1 % досліджених підприємств), великі витрати на нововведення (55,5 %), недостатня фінансова підтримка держави (53,7 %), високий економічний ризик (41 %), недосконалість законодавчої бази (40,4 %), тривалий термін окупності нововведень (38,7 %), відсутність коштів у замовників (33,3 %), нестача кваліфікованого персоналу (20 %), відсутність можливостей для кооперації з іншими підприємствами і науковими організаціями (19,7 %), нестача інформації про ринки збуту (17,4 %), нестача інформації про нові технології (16,1 %).

З огляду на відмічене, прийнятним для забезпечення збалансованого розвитку аграрного сектору економіки України є розроблення власної моделі активізації інноваційної діяльності з врахуванням інноваційних можливостей сільськогосподарських підприємств, підвищення мотивації для всіх учасників аграрного ринку, сприяння процесу "дифузії інновацій", активного залучення держави до законодавчо-нормативного регулювання досліджуваної сфери. Доцільним є акцентування уваги на реалізацію інноваційного підприємництва спрямованого на створення новачійних продуктів, технологій та надання послуг, передусім на основі адаптаційної здатності підприємства до зовнішніх впливів, виважених організаційно-управлінських підходів, що забезпечить у перспективі гарантований інноваційний розвиток.

Організація економічного співробітництва та розвитку (ОЕСР) у доповіді, яка стосується стратегії інноваційного розвитку, пропонує ряд основних принципів державної інноваційної політики, першим з яких є заохочення людей до інновацій [4, с. 3]: через систему освіти і професійного навчання, яка повинна забезпечити можливості отримати широке коло необхідних знань і умінь, та можливості до перенавчання чи підвищення кваліфікації; через спонукання споживачів до активної участі у інноваційному процесі; шляхом сприяння розвитку підприємницької культури, прищеплюючи відповідне ставлення та необхідні навички для ефективної підприємницької діяльності.

08.00.04. Економіка та управління підприємствами

Узагальнення окремих аспектів формування інноваційного середовища агропромислового комплексу дає підстави стверджувати, що основними напрямками активізації інноваційної діяльності повинні стати: законодавче забезпечення інноваційного розвитку досліджуваної сфери; задіяння пільгових підходів у зацікавленні підприємців до запровадження інновацій; формування і розширення інноваційної інфраструктури (бізнес-інкубатори, технопарки, центри трансферу технологій); підвищення дієвості кредитно-фінансових інститутів з метою спрямування фінансових ресурсів для реалізації інноваційних проектів; удосконалення організаційно-управлінської структури у забезпеченні інноваційного процесу; формування і становлення виробничо-господарських коопераційних зв'язків, що сприятимуть підвищенню конкурентоспроможності аграрних підприємств і виходу їх на зовнішній ринок; прийняття активних стимулюючих заходів з боку держави; міжнародне співробітництво і партнерство в галузі інноваційного зростання сфери агропромислового виробництва; інвестиції у формування людського капіталу, зокрема підготовки висококваліфікованих працівників-аграріїв, удосконалення їх професійної майстерності на основі новаційних знань, набутих навичок, творчих здібностей; орієнтація спеціалістів і їх уміння до прийняття виважених і гнучких управлінських рішень у складних кризових умовах сучасної економіки країни, адаптації до господарювання в умовах поглиблення ринкових відносин з метою завершення засад аграрної реформи, результативності функціонування нових формувань в аграрній сфері економіки країни.

Враховання і реалізація запропонованих заходів у агропромисловій сфері дасть змогу підвищити рівень інноваційної активності вітчизняних сільськогосподарських підприємств, більш ефективно використовувати внутрішні та залучені зовнішні інвестиції на інноваційну діяльність.

Література

1. Гросул В. А. Проблеми інноваційної діяльності в Україні / В. А. Гросул // Бюлетень Міжнародного Нобелівського економічного форуму. – 2010. – № 1 (3). – Т. 1. – С. 76–82.
2. Інновації та наука. Статистичний бюлетень. – Київ: Державна служба статистики України, 2012. – 45 с.
3. Стратегія інноваційного розвитку України на 2010-2020 роки в умовах глобалізаційних викликів. [Електронний ресурс]: Проект. – Режим доступу: www.pir.dp.ua/uploads/StrategizInnovRazvitiyaUkr.doc.
4. Ministerial report on the OECD Innovation Strategy. [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://www.oecd.org/sti/45326349.pdf>

